

Nationella lärandemål inom oftalmologi för läkarprogrammen i Sverige

Reviderad 2026-03-25, Sveriges Ögonläkarförenings

Målet är att den studerande uppnår den kunskap, förståelse, färdighet samt värderingsförmåga som är nödvändig för att kunna tjänstgöra som AT/BT-läkare.

Lärandemålen förutsätter relevanta förkunskaper om:

- ögats, orbitas, kranialnervernas och synbanornas uppbyggnad och funktion
- diagnostiska tekniker, t.ex ultraljudsundersökning, datortomografi, MRI
- mikrobiologi, virologi, immunologi
- generella medicinska sjukdomar, speciellt reumatiska, endokrina och cirkulatoriska sjukdomstillstånd
- vanliga ögonfarmaka

Färdigheter och förmåga

Efter avslutad kurs ska studenten kunna:

- värdera och primärt handlägga patienter med rött öga, synstörning eller ögonskada
- undersöka och värdera synfunktionen avseende synskärpa, synfält, samsyn/diplopi
- undersöka och bedöma ögats yttre segment, adnexa, pupill, brytande medier och synnervspapill
- genomföra en klinisk undersökning av en patient med syn- eller ögonbesvär innefattande:
 - framtagande och värdering av anamnestiska uppgifter
 - differentialdiagnostiska överväganden med ledning av anamnes och statusfynd
 - sannolik diagnos och kompletterande undersökning
 - adekvata beslut om fortsatt handläggning (val av vårdnivå, tidsram)
 - adekvata råd och förskriva adekvat terapi
- göra en självständig bedömning av relevant vetenskaplig dokumentation
- visa förmåga till samarbete med andra yrkesgrupper inom ögonsjukvården och optiker

Värderingsförmåga och förhållningssätt

Efter avslutad kurs ska studenten kunna:

- informera patienten och föra en diskussion med beaktande av patientens sociala situation och nätverk
- förklara patofysiologiska mekanismer och förlopp och deras betydelse för vald terapi
- förstå ekonomiska konsekvenser av kliniskt handlande
- tillämpa ett etiskt förhållningssätt

Kunskaps- och färdighetsmål

Graderade enligt: SOLO (Structure of the Observed Learning Outcome) taxonomi för kunskaper och förståelse.

S5 Överförbara kunskaper (teoretisera, generalisera, reflektera)

S4 Relaterade kunskaper (jämföra, förklara, analysera, relatera)

Du skall förvärva kunskap om etiologi, patofysiologi, symptomatologi och behandling av dessa tillstånd så att du självständigt kan handlägga dessa samt vid behov remittera på ett adekvat sätt.

S3 Flerfaldiga kunskaper (räkna upp, beskriva, lista)

Du skall känna till följande tillstånd så pass väl att du kan undersöka patienten och misstänka diagnosen samt vid behov remittera på ett adekvat sätt.

S2 Enkla kunskaper (känna till, identifiera)

Du skall kortfattat kunna redogöra för dessa tillstånd.

S1 Studenten har ingen aning eller har missförstått

Situation / Symptom

Rött öga

Blefarit - S4
Hordeolum - S4
Chalazion – S4
Hyposfagma - S4
Konjunktivit - S4
Episklerit – S4
Zoster oftalmikus - S4
Akut glaukom – S4
Iridocyklit - S3
Keratitis - S3
Trikiasis - S3
Sklerit - S2

Synnedstättning, hastig

Stroke/TIA - S4
Amaurosis fugax – S4
Arteritisk
optikusneuropati S4
Akut glaukom S4 -
Amotio - S3
Endoftalmit - S3
Glaskroppsbloodning - S3
Makulabloodning/ödem - S3
Optikusneurit - S3
Retinal vaskulär okklusion - S3
Icke arteritisk optikusneuropati – S3
Bakre uveit - S2
- S2

Synnedstättning, långsam

Katarakt - S3
Kroniskt glaukom - S3
Refraktionsproblem/presbyopi - S3
Synbanekompression - S3
Åldersrelaterad
makuladegeneration - S3
Hornhinneödem - S2
Keratokonius - S2
Ärftliga retinala degenerationer - S2

Diplopi

Ögonmuskel
pares - S3 Internukleär
oftalmoplegi - S2
Monokulär diplopi - S3

Synfenomen

Migrän - S4
Synfältsbortfall - S4
Grumlingar i synfältet
Glaskroppsavlossning - S3
Krokseende - S3
Synnedstättning-Funktionell
synpåverkan - S2

Huvudvärk

Migrän - S4
Spänningshuvudvärk - S4
Astenopi - S3

Skelning / Barnoftalmologi

Vit pupill – S4
Refraktionsfel - S3
Synutveckling och amblyopi - S3
Tropi / fori - S3
Misshandel / skakvåld S3
Prematuritetskomplikationer - S2

Ögonengagemang vid annan sjukdom

Jättecellsarterit - S4
Stroke/TIA - S4
Facialis pares – S4
Förhöjt intrakraniellt tryck – S4
Arteriell hypertension - S3
Diabetes - S3
Intrakraniell process - S3
Thyroideasjukdom - S3

Trauma

Kemisk skada - S4
Korneal erosion - S4
Svetsblänk - S4
Ytlig främmande kropp - S4
Blow-out - S3
Bulbkontusion - S3
Penetration/perforation - S3
Orbitalt
compartmentsyndrom – S3
Sårskada i ögonlock/tårvägar - S3

Tårflödesstörning

Dacryocystit - S4
Torra ögon - S4
Ektropion/entropion - S3
Tårvägsstenos - S3

Läkemedel / droger

Läkemedel med ögonbiverkningar - S3
Ögonläkemedel med
systembiverkningar - S3
Alkoholskador - S2

Förändrat utseende

Pingueculum - S4
Pterygium - S4
Chalazion – S4
Anisokori - S3
Dermatochalasis - S3
Exoftalmus - S3
Orbital cellulit – S3

Ptos - S3
Ögonlocksretraktion - S3

Social oftalmologi

Synkrav för körkort,
anmälningsskyldighet -
S4Våld i nära relation
och misstanke om att
barn far illa - S3
Synrehabilitering - S2
Ögonsjukdomars epidemiologi - S2
Globalt perspektiv på
ögonsjukdomar - S2

Tumörer

Ögonlockstumörer - S3
Intraokulära tumörer - S2

Praktiska färdighetsmål

Graderade enligt Miller

Efter genomgången kurs förväntas du:

M4 –Kunna utföra följande självständigt

- 1 Applicering av ögondroppar/ögonsalva
- 2 Spaltlampemikroskopi inkl bedömning av inre retning
- 3 Evertering ögonlock
- 4 Fluoresceinfärgning
- 5 Ögonsköljning
- 6 Palpation av bulben för att kunna upptäcka ett akut glaukom
- 7 Motilitetsundersökning
- 8 Undersökning av pupillreaktion för ljus direkt och indirekt, inklusive Swinging flashlight test
- 9 Synfältsundersökning med konfrontation
- 10 Undersökning av synnervspapillen med direkt oftalmoskopi
- 11 Undersökning i genomfallande ljus
- 12 Visusundersökning hos vuxna med egna glasögon samt med användning av stenopeiskt hål
- 13 Yttre inspektion av ögat i olika blickriktningar
- 14 Extraktion av en yttlig främmande kropp utanför optiska zonen

M3 – Kunna visa hur man utför

- 15 Coverttest för att diagnosticera skelning
- 16 Tonometri
- 17 Refraktionering
- 18 Synprovning på barn

M2 – Veta hur man utför

- 18 Färgsinnesundersökning
- 19 Katarakt-operation
- 20 Kontaktlinsuttagning
- 21 Ledsagning av synskadad patient
- 22 Perimetri
- 23 Tolkning av ett glasögonrecept